

Θεσσαλονίκη: Αποκτά και πάλι «ζωή» το αρχαίο υδραγωγείο του Χορτιάτη

Δημοσιεύτηκε: Τρίτη, 10 Ιανουαρίου 2012 20:15

Επί 19 αιώνες, το υδραγωγείο του Χορτιάτη, το μοναδικό σωζόμενο μνημείο στο είδος του στην Κεντρική Μακεδονία, τροφοδοτούσε με νερό τη Θεσσαλονίκη. Το πέρασμα του χρόνου, όμως, καθώς και οι ανθρώπινες επεμβάσεις άφησαν πάνω του "πληγές", τις οποίες προσπαθεί να επουλώσει η 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, με τις εργασίες στερέωσης και ανάδειξης που υλοποιεί και οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Οι εργασίες, που έχουν προϋπολογισμό περίπου 640.000 ευρώ, προχωρούν με αργούς ρυθμούς, λόγω των καιρικών συνθηκών. Οι εργασίες θα εντατικοποιηθούν και πάλι από το Μάρτιο, με πρόσληψη επιπλέον προσωπικού, καθώς στο Χορτιάτη είναι δύσκολο να γίνουν ανασκαφικές εργασίες το χειμώνα. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2013.

«Οι εργασίες ήταν απολύτως απαραίτητες, γιατί το υδραγωγείο είχε έντονα στατικά προβλήματα και κάποια στιγμή ήταν βέβαιο ότι θα κατέρρεε κάποιο κομμάτι του» δήλωσε ο λέκτορας αρχαιολογίας στο Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας και υπεύθυνος της προμελέτης για την αποκατάσταση και ανάδειξη του μνημείου, Μανώλης Μανωλεδάκης.

Το υδραγωγείο

Το υδραγωγείο του Χορτιάτη είναι μια ρωμαϊκή κατασκευή, που τροφοδοτούσε με νερό από τις πηγές την πόλη της Θεσσαλονίκης και η αρχική φάση του χρονολογείται στον 1ου αιώνα μ.Χ. Έχει μήκος 223μ. και μέγιστο ύψος 20μ.

Στην περιοχή αυτή έγινε και η συμπλοκή μεταξύ ανταρτών και Γερμανών το 1944, όπου ο θάνατος ενός Γερμανού στρατιώτη αποτέλεσε την αφορμή του Ολοκαυτώματος του Χορτιάτη, στη διάρκεια του οποίου εκτελέστηκαν 149 άνθρωποι, μεταξύ των οποίων και βρέφη.

Εκτός από τη ρωμαϊκή φάση, στο μνημείο διακρίνονται μια δεύτερη παλαιοχριστιανική, που ίσως σχετίζεται με τα υδρευτικά έργα που πραγματοποίησε στη Θεσσαλονίκη ο Μ. Κωνσταντίνος και μεταγενέστερες, που χρονολογούνται στη μεσοβυζαντινή και την υστεροβυζαντινή περίοδο, αλλά και στους χρόνους της τουρκοκρατίας.

Ο Μουράτ Β', μετά την άλωση της Θεσσαλονίκης, το 1430, μερίμνησε για την επισκευή της υδατογέφυρας και κατασκεύασε είκοσι νέες κρήνες στην πόλη, καθώς και το "Λουτρό του Μπέη", που έπαιρναν νερό από το Χορτιάτη.

Η Θεσσαλονίκη συνέχισε να υδροδοτείται από το νερό του Χορτιάτη μέχρι το 1975. Το 1980, λόγω στατικών προβλημάτων, έγιναν αποσπασματικές επεμβάσεις στο υδραγωγείο και το ίδιο συνέβη δύο δεκαετίες αργότερα. Οι τελευταίες, όμως, επεμβάσεις αλλοίωσαν την όψη του μνημείου, καθώς χρησιμοποιήθηκε υπερβολική ποσότητα τσιμέντου.

Το υδραγωγείο γνώρισε σε όλη τη μακράϊωνη ιστορία του πλήθος φθορών, τόσο από το χρόνο όσο και από τις κατά καιρούς εκτεταμένες επεμβάσεις που οφείλονται στον ανθρώπινο παράγοντα. Τα σχετικά έντονα καιρικά φαινόμενα το χειμώνα, αλλά και η κατά τόπους πυκνή βλάστηση που καλύπτει τους τοίχους- και ιδιαίτερα οι κισσοί- συνετέλεσαν σημαντικά στις φθορές του μνημείου.

«Αρχικός στόχος είναι να αναδειχτεί κατ' αρχήν το μνημείο του υδραγωγείου του Χορτιάτη με τις απαραίτητες εργασίες συντήρησης και σε μια μεταγενέστερη φάση, εάν υπάρχουν τα χρήματα, να αναδειχτεί ακόμη περισσότερο ο περιβάλλον χώρος» πρόσθεσε ο κ. Μανωλεδάκης.